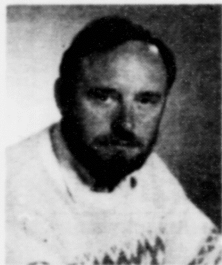

Sjónarmið

Hvussu fáa vit okkara arbeiðstøku fyribils virkin - landi og fólki at gagni?

Grundað á tæy stóru og álvarsligu búskaparligu remlingunum, sum vit hava verið fyrri hesi seinastu 10 árin, hava vit í Føroyum fingið eitt stórt yvirskot av arbeiðsmegi. Hetta yvirskotið av arbeiðsmegi fer fyrri størsta partin beinleiðis út í niðurbrotandi arbeiðsloysið frásæð teimum, sum leita sær uttanlands. Tíbetur fáa tæy arbeiðsleysu í fyrstu atløgu 70% av eini ávisari lónarupphædd, men tæy fáa ikki loyvi at virka fyrri hesa upphæddina, og henda upphæddin verður tí av mongum fatað sum ol-mussa.

Miðaltalið av skrásettum arbeiðstøkum føroyingum var fyrri 1995 væl yvir 2.000, og tæy fingi frá arbeiðsloysisskipanini, ALS, í 1995 útgildið 169 mió. kr. Tað er tíbetur nakað minkað í ár, men er tíanverri framvegis ræðandi høgt.

Sum øllum kunnugt er tað fiskivinnan, sum hevur lagt og framhaldandi leggur lunnar undir okkara nútíðarsamfelag. Kanska fáa vit oljuvinnu seinni, men uttan mun til, hvat ið fer at henda, so eiga vit til eina og hvørja tíð á hóskaði hátt at gagnnýta allar náttúrugivnar og tekniskar grunnar sum hjálpi til sjálvhjálpi.

Ein av hesum teknisku grunnunum er ALS. ALS ræður, við sínum yvir 2.000 arbeiðstøku og einum lónarútgaldið fyrri 70% av vanligari arbeiðsløn, yvir Føroya størsta arbeiðspotentiali. Sum nú

er, verður hetta potentialið mestsum ikki brúkt, og tær árligu 169 mió. krónurnar fara sum eitt passivt útgjald uttan at verða gagnnýttar av nøkrum sum helst. Við eitt sindur av umhugsni kann hetta broytast til eitt aktivt útgjald øllum at gagni. Minnist meg rætt, so var tað fyrrverandi ídnaðarráðgevin, Tormóður Dahl, sum segði, at føroyingurin var «eitt finnpá-menniskja», og tí gevi eg honum rætt í, sjálvst um tað til tíðir kann taka sína tíð.

Vit kunnu tó ikki loyva okkum at lata arbeiðsført fólk vera í framhaldandi arbeiðsloysi, og so als ikki ungdomin. Um fólk einki arbeiði hava í longri tíð ella kanska ongantið hava fingið høvi til at arbeiða, er tað mest á pappirinum, tæy eru arbeiðstøk, tí fólk, sum í longri tíð ikki sleppa út á arbeiðsmarknaðin, verða fremmandagjörð fyrri arbeiðsmarknaðinum.

Skaldið Mikkiál á Ryggi sá vandan í, at serliga ungdomurin ikki sleppur frammat, tí, sum hann tekur til í Brestiskvæðnum: «Eingin skal hjá ungum alva bragdarhugin forða», tí «Hann, ið alist við øsku inni, litið í leikum dugir!» Eisini í Halgubók verður ávarað ímóti at lata fólk grava sína «talent» niður! Sæð við hesum eygum er ALS ein stórir «talentkirkjugarður», men hesar «talentir» eiga at sleppa at rísa upp av nýggjum.

Hvussu sleppa vit undan hesi óhepnu støðu, har túsundtals arbeiðspotential standa skrásett sum óvirknar «talentir»? Eingin ynskir sjálvvaldur at enda soleiðis, men hvat gera vit? Mitt uppskot er, at øll, sum lat asegg uppskriva sum arbeiðstøk, skulu innan tvær vikur fáa ávíst eitt fyrbils arbeiði í 70% av arbeiðstíðini ella svarandi til stuðulin.

Hetta arbeiðið skal ikki vera kappingaravlagandi ella sum minst kappingaravlagandi og kundi verið alt frá skeiðvirksemi til at grava upp haga, um-

væla bygdargøtur, rudda upp úti í náttúruni, binda, træscurðararbeiði, samfelagsgagnligt arbeiði í breiðari merking, og annars alt, sum hugsast kann. Bert hugflogið setur mark.

Hóskaði kundu vit byrjað við eini hugskotskapping. Hvat við at lata arbeiðstøk runt um landið skráseta alt, sum hugsast kann at vera av arbeiði og arbeiðsitívi!

Her á landi eru mong øki, sum liggja á láni, tí tað er óhugsandi at fáa lónandi vinnu burturur beinanvegin, og onnur øki, sum ongantið verða lónandi, men kortini gevandi í minni mun. Hesi øki kundu fingið tíðaravmarkaðan «trekningsrætt» upp á ókeypis arbeiðsorku, sum er skrásett arbeiðstøk.

Her verður hugsað um bæði nýggjar og gamlar vinnugreinar, sum á henda hátt kundu fingið ein neyðugan byrjanarstuðul ella ávegis hjálpi-stuðul. Okkara primer-vinna er arbeiðskrevjandi, og serliga innan fyrri landbúnaðin hevði ein slík skipan komið væl við uttan at verið kappingaravlagandi. (Sum er einst ein 3 mánaða tímastuðulsskipan undir ALS, men hon hevur ikki broytt størvegis upp á støðuna.)

Ein slík skipan við fyrbilsarbeiði skal ikki vera nøkur mánarakett, men løtt at brúka og umsita. Við okkara framkomnu teldutækni verður tað heldur ikki nakar trupult-leiki. Tá ein skrásetir seg sum arbeiðstøkan, skal skrásetingarblað vera til taks, so viðkomandi kann velja sær eitt fyrbils arbeiði við raðfesting, og tann arbeiðstøki skal innan tvær vikur fáa ávíst eitt arbeiði ella eitt fyrbils arbeiði.

Skipan skal aktivt marknaðarførast og vera einföld at brúka, so virkir, felag og einstaklingar, sum ynskja at trekkja upp á hesa tíðaravmarkaðu ókeypis arbeiðsorku, hava lætt við at útfylla hóskaði umsóknarblað. Um-

sóknarblaðini verða síðan at senda til tað lokala bygða- ella býráðið, har tað verður ummælt eftir nærri reglum og verður síðan sent ALS saman við ummælinum.

Ein slík skipan fer sjálvandi at hava skeivleikar við sær, men tær vera smáir í mun til bert at sita hendur í favn og biða eftir, «at appilsinin rullar niður í turbanina, ella at møgulig olja sprikir.»

Fyrirminur av omanfyrri standandi eru nógvir. Fyrst og fremst fáa fólk livsneistan og virkisfýsnið aftur. Fólk verða betur nøgd og livfær við at sleppa at virka aftur og fáa tað harvið betri bæði fysiskt og psykiskt. Føroyar fáa gagnnýtt tøk arbeiðsmegina, og arbeiðsloysis-gjaldið verður aktiverað. «Svarta arbeiðið» minskar. Talið á arbeiðstøkum minskar smbr. royndum uttanlands. Hugflog til alternativa vinnu verður lættari kveikt, tí arbeiðstøk sleppa nú sjálf við raðfesting at avgera sítt arbeiði ella fyrbilsarbeiði.

Okkara motto skal vera: Arbeiði ella fyrbilsarbeiði til allar vinnuførar hendur, og tað skal bæði vera ein rættur og ein skylda at kunna arbeiða við onkrum fyrbils, inntil okkurt annað meiri hóskaði er at fáa.

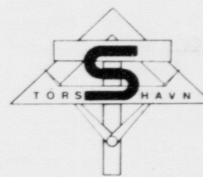
Góða eydnu, tit fólka-

valdu, sum fáa lön fyrri at stýra landi og fólki at gagni.

«Proletariatets diktatur» er farið í søguna, initiativið og ábyrgdin er tykkara.

Regin Eikhólm

P.S. Um vit samanbera núverandi passivu støðuna hjá teimum arbeiðstøkum í ALS við støðuna hjá hermonnum í fríðartíð, so vóru allir hermennin uttan venjing, og hvør dugur hevði tá verið í teimum, um boð vóru eftir teimum. Skulu fólk kallast tøk, mugu tæy vera í arbeiðsvenjing, so væl fysiskt sum psykiskt, og tað uttan mun til, um tú ert í ALS ella hermaður.

Handverkaraeftirútbúgving fyrri EL-INNLEGGJARAR og onnur

Treytað av nóg stórar undirtøku, verða hesi skeið hildin:

TRYGDARKRØVINI: L-AUS

30. september 1996 (8 tímar)

og

**Dagføring av
STERKSTREYMSREGLUGERÐINI
(SB) fyrri 1995**

1.-3. oktober 1996 (24 tímar)

Av tí at tann gamla »sterkstreymsreglugerðin frá 1962« fór úr gildi 1. apríl 1994, verða hesi skeið hildin í »Stærkstrømsbekaðtgørelse, elektriske installationer 1993« (SB).

Luttakaragjald:

L-AUS, kr. 500,-
Sterkstreymsreglugerð kr. 1.200,-
(skal gjaldast við tilmelding)

Tilmelding: áðrenn 6. sept. 1996

Luttakarar, ið hava goldið í eftirútbúgvingargrunnin »VITAN«, kunnu søkja um stuðul haðani.

Fráboðan um luttøku og nærri frágreiðing (eisini um innivist v.m.), fæst við at venda sær til skúlan á tlf. 11957. (mánaðag-fríggjadag, kl. 8-12 & 13-16).

**Tekniski Skúlin í Tórshavn
Marknagilsvegur 75 - P. O. Box 239
FR-110 Tórshavn**

Kunningjört verður fyrri ætt og vinum, at elskaði maður, faðir, abbi og langabbi okkara,

**JENS GUTTESEN
Tórshavn**

varð heimkallaður leygarkvöldið, 80 ára gamal. Bønarrhald verður í Kapellinum á Landsjúkrahúsinum í dag kl. 20.00. Jarðarferðin verður úr Ebenezer, mikudagin 21. august kl. 14.00

Familjunnar vegna

Pavla

Tey, ið vilja minnst Jens kunnu lata gávu til Zarepta.